

การสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา
A WRITING TEACHING METHOD USING AN ACTIVE LEARNING PROCESS
TO ENHANCE CREATIVE WRITING ABILITIES OF PRIMARY STUDENTS

Received: March 1, 2024

Revised: May, 8, 2024

Accepted: June 12, 2024

ศิวรักษ์ ศรีสะอาดดี*, และ ยศวีร์ สายฟ้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Siwarak Srisa-aded* and Yotsawee Saifah

Chulalongkorn University

* Corresponding author, E-mail: siwarak39@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกก่อนและหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนเขียนแบบปกติ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการสอนที่มีการจัดการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และแผนการจัดการเรียนการสอนเขียนแบบปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากการจัดการเรียนการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การสอนเขียน / เรียนรู้เชิงรุก / การเขียนเชิงสร้างสรรค์

Abstract

This study is to enhance the creative writing abilities of the students and to compare the creative writing abilities of the students managed for active learning and the students of normal class. The sample consists of 40 Primary 3 students. The research instruments are the tests of creative writing abilities and the lesson plans of creative writing using an active learning process and the lesson plans of general writing. The data is analyzed by means, standard deviation and T- score. The results are as follows: 1) The creative writing abilities of the students after being managed for active learning is higher than those before being managed for active learning with statistical significance at 0.5 level. 2) The creative writing abilities of the students managed for active learning are different from those of normal class with statistical significance at 0.5 level.

Keywords: writing teaching method / active learning / creative writing

บทนำ

การสื่อสารของมนุษย์มีพัฒนาการมาโดยลำดับ จากการส่งสารด้วยการพูดและรับสารด้วยการฟังมาสู่การส่งสารด้วยการเขียนและรับสารด้วยการอ่าน ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ได้สร้างสรรค์ตัวอักษรขึ้นมาใช้แทนเสียงในภาษา ในยุคของการสื่อสารไร้พรมแดนการเขียนยังมีบทบาทและความสำคัญมาแทนที่การพูดมากขึ้น ดังนั้นการเขียนนับเป็นทักษะการสื่อสารที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทักษะการฟัง การพูด หรือการอ่าน เนื่องจากการเขียนเป็นกระบวนการถ่ายทอดสารหรือเรื่องราวต่าง ๆ อาทิ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ สาระความรู้สึกรักนึกคิด ตลอดจนประสบการณ์ของผู้เขียนหรือผู้ส่งสารไปยังผู้อ่านหรือผู้รับสาร การเขียนยังเปรียบเสมือน “เวที” ที่เปิดโอกาสให้นักเขียนได้แสดงฝีมือ หรือสร้างสรรค์ผลงานของตนให้ผู้อ่านและสังคมได้รู้จัก ทั้งยังได้ประโยชน์นานัปการจากงานเขียนเหล่านั้นอีกด้วย (สุทธิวรรณ อินทะกนก, 2559)

การเขียนที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะสื่อสารให้คนอื่น ๆ เข้าใจแล้ว ต้องแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นงานเขียนที่เกิดจากจินตนาการของผู้เขียนเอง โดยมีได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น มีอิสระที่จะคิดรูปแบบให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากแนวคิดที่มีอยู่ มีความน่าสนใจ ไม่ซ้ำแบบใคร ให้เกิดผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด ซึ่งการเขียนประเภทนี้เรียกว่า “การเขียนเชิงสร้างสรรค์” (ปราณี สุรสิทธิ์, 2549) จึงสรุปได้ว่าการเขียนมีความสำคัญมากแต่การเขียนจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะการเขียนเชิงสร้างเป็นการเขียนที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างจินตนาการ อารมณ์และความคิดสร้างสรรค์ตลอดจนประสบการณ์ตัวผู้เขียนเอง การใช้ภาษาที่สละสลวย มีความคิดแปลกใหม่ รูปแบบของงานเขียนมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียน ทำให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงแตกต่างจากการเขียนในลักษณะอื่น

กระทรวงศึกษาธิการจึงตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนและประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อการเรียนการสอนจึงกำหนดเรื่องการสอนเขียนไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท.2.1 ใช้กระบวนการเขียน

สื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาต้นคว่ำอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) พิศมัย ลาภมาก, ประสพสุข ฤทธิเดช, สุรกานต์ จังหาร (2560) ได้กล่าวว่าการสอนทักษะการเขียนค่อนข้างมีปัญหาและมีอุปสรรคไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายเท่าที่ควร เนื่องจากนักเรียนมีความเคยชินกับการเรียนที่ต้องตอบคำถามโดยใช้ความรู้ความจำและลักษณะข้อสอบก็ไม่เอื้อในการคิดและเขียนเพราะเป็นข้อสอบแบบปรนัยเสียเป็นส่วนใหญ่ทำให้นักเรียนขาดทักษะการคิดและการเขียน ขาดกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของนักเรียน วิราภรณ์ กลัดสันเทียะ (2553) นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ถ้อยคำ สำนวนในการเขียนไม่เพียงพอ นักเรียนมีปัญหาในการลำดับเรื่อง นักเรียนมีปัญหาในเรื่องการเลือกคำ ด้านการนำคำมาเรียบเรียงเป็นประโยค เป็นข้อความเป็นเรื่องราวไม่เพียงพอ อีกประการหนึ่งครูผู้สอนยังคงเน้นและยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เน้นความจำ ยึดความถูกต้องของรูปแบบการเขียนและกฎเกณฑ์ทางภาษามากกว่าเน้นความคิดสร้างสรรค์ ขาดการกระตุ้น จูงใจพัฒนาและส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนทำให้นักเรียน เกิดความรู้สึกว่าเป็นเรื่องยากที่จะเขียน เกิดความลำบากใจในการเขียนขาดความคิดริเริ่ม ไม่สนุกและไม่ชอบการเขียน สรุปได้ว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนขาดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นเกิดจากนักเรียนเคยชินกับการเรียนแบบถามตอบ มีความรู้ความเข้าใจในภาษาไม่ชัดเจน ขาดจินตนาการส่งผลให้การนำคำหรือสำนวนมาเรียบเรียงเป็นลำดับเรื่องราวได้ไม่เพียงพอ อีกทั้งครูผู้สอนขาดการกระตุ้นความสนใจเพื่อสร้างแรงจูงใจ เน้นกฎเกณฑ์ไม่ให้อิสระทางความคิดในการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ผู้วิจัยมีความสนใจในการพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนจึงศึกษาค้นคว้าวิธีการต่างๆ ที่น่าสนใจเพื่อนำมาพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นการสอนรูปแบบหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) นอกจากนี้ Sutherland & Bonwell (1996) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน และมีการควบคุมตัวเอง อยู่ในระดับสูง ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยลักษณะของกิจกรรมจะครอบคลุม กระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ลักษณะการสอนตรงกันข้ามกับการสอนแบบบรรยาย และประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่กระตุ้น จูงใจผู้เรียน ทำให้นักเรียนเกิด ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร เกิดความรู้สึกสนุกสนานขณะเรียน เกิดทัศนคติทางบวกในการเรียน เพิ่มขึ้น และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกันในลักษณะของการร่วม แรงร่วมใจ ได้ทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน โดยการเรียนรู้เชิงรุกนั้นผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีสอนได้หลากหลายรูปแบบ อาทิ Cooperative Collaborative learning, Discovery learning, Experiential learning, Problem-based learning, Inquiry-based learning project-based learning และจะนำไปสู่การเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2556 อ้างถึงในพงศธร มหาวิจิตร, 2019)

จากการศึกษางานวิจัยที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาพบว่ามิงงานวิจัยหลายเรื่องที่มีมุ่งพัฒนาการสอนเขียนเพื่อส่งเสริมความสามารถดังกล่าว เช่น งานวิจัยของพิศมัย ลาภมาก, ประสพสุข ฤทธิเดช, สุรกันต์ จักรหาร (2560) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มยุรา กล่อมเจริญ (2559) การใช้กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธี สแกฟโฟลด์เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักขมี แป้นสุข(2562) ผลของการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งยังไม่มีในรูปแบบที่นำการเรียนรู้เชิงรุกมาพัฒนาความสามารถของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการสอนเขียนผสมผสานกับการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และจากการสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนเขียนและการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยจึงพัฒนาการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก

คำถามการวิจัย

การสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษาได้หรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรูกก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรูกและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนเขียนแบบปกติ

กรอบแนวคิด

ขั้นตอนการสอนเขียน

แกร็บและแคฟแลน (Grebe and Kaplan,1996:268)
บรอเมลีย์(Bromley,1992:326 – 383)กระทรวงศึกษาธิการ (2551)
ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนเขียน นักเรียนและครูสนทนาและอภิปราย
ร่วมกันถึงหัวข้อที่จะเขียนโดยให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองซึ่ง
ครูใช้คำถามในการดัดแปลงประเด็นของนักเรียน
ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมพร้อม นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจรูปแบบและ
วิธีการเขียนจากนั้นศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนโดย
นักเรียนวางแผนการเขียนในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น แผนภาพความคิด เขียน
เป็นstory board เป็นต้น
ขั้นที่ 3 ขั้นยกย่อง นักเรียนลงมือเขียนโครงร่างโดย นำข้อมูล
ที่ได้มาจัดเรียงลำดับความคิดเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ถ่ายทอด
เรื่องราวตามความคิดของตนเอง
ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุง นักเรียนนำเสนอโครงร่างงานเขียนของ
ตนเองโดยครูและเพื่อน ๆ ช่วยกันตรวจทานดูพร้อมให้คำแนะนำทั้งดีและไม่
ดีเพื่อให้นักเรียนนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้งานออกมาสสมบูรณ์
ขั้นที่ 5 ขั้นผลงาน นักเรียนนำเสนอข้อเสนอแนะของครูและเพื่อนมา
ปรับปรุงผลงานของตนเองให้สมบูรณ์

ขั้นตอนการเรียนรู้เชิงรุก

Baldwin; & William (1988) Johnson (1991)วิกินส์ และแมคไทก์
(Winggins &Mc Tighe ,2005)แมทธิว และมิลเตอร์(Matveev &
Milter, 2010) ณฐกร ดวงพระเกษ ประพันธ์ศิริ สุเสารัง และ ลัดดา
วัลย์ เกษมเนตร(2560)

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความคิด (Energizing) เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนเข้าสู่
เนื้อหาการเรียนรู้โดยการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิด
ความกระตือรือร้นอยากเรียนรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการสนทนา การตั้งคำถาม
การเล่นเกม หรือใช้รูปแบบการสอนที่สามารถกระตุ้นความคิดของนักเรียน
และให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองทำให้เกิดการเชื่อมโยงของ
เนื้อหาที่จะเรียนพร้อมทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่แจ้ง
จุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติงานกลุ่ม (Teaming) นักเรียนอภิปรายซักถามแสดง
ความคิดเห็นของตนเองในหัวข้อที่เรียน ตั้งคำถามที่สงสัยจากนั้นแบ่งกลุ่ม
เพื่อค้นคว้าหาความรู้และร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ประเด็นที่กำลังศึกษาโดยครูเป็นผู้คอยเสริมความรู้ที่สำคัญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนความคิด (Sharing) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ
ความรู้ที่สมาชิกร่วมกันสรุปและวิเคราะห์ให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มอื่นได้ร่วม
แสดงความคิดเห็นเพื่อเติมเต็มข้อมูลให้กันและกันนำข้อมูลที่ได้ผลิตผลงาน
ของตนเอง

ขั้นที่ 4 ออกแบบผลงาน (Designing) นักเรียนออกแบบผลงานของ
ตนเองทั้งในรูปแบบผลงานเดี่ยวหรือผลงานกลุ่มโดยนำสรุปองค์ความรู้ที่
ได้มาถ่ายทอดผ่านผลงานตามความคิดของตนเอง

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluating) นักเรียนนำเสนอผลงานของตนเอง
โดยครูตรวจและประเมินผลงานตามเกณฑ์ที่กำหนด

รูปแบบการสอนเขียนด้วยการเรียนรู้เชิงรุก

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความคิด (Energizing) นำเข้าสู่
บทเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนผ่านกิจกรรมเกม
การตั้งคำถาม ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองทำ
ให้เกิดการเชื่อมโยงของเนื้อหาที่จะเรียนพร้อมทบทวนความรู้
เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้
ผู้เรียนทราบ

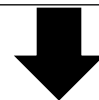
ขั้นที่ 2 ปฏิบัติงานกลุ่ม (Teaming) นักเรียน
อภิปรายซักถามแสดงความคิดเห็นของตนเองในหัวข้อที่เรียน
ครูใช้คำถามในการดัดแปลงประเด็นของนักเรียน จากนั้น
แบ่งกลุ่มเพื่อค้นคว้าหาความรู้และร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังศึกษาโดยครูเป็นผู้คอยเสริม
ความรู้ที่สำคัญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนความคิด (Sharing) นักเรียน
แต่ละกลุ่มนำเสนอความรู้ที่สมาชิกร่วมกันสรุปและวิเคราะห์
ให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มอื่นได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเติมเต็ม
ข้อมูลให้กันและกันนำข้อมูลที่ได้ผลิตผลงานของตนเอง

ขั้นที่ 4 ออกแบบผลงาน (Designing) นักเรียน
เรียนรู้และเข้าใจรูปแบบและวิธีการเขียนจากนั้นออกแบบ
ผลงานของตนเองทั้งในรูปแบบผลงานเดี่ยวหรือผลงานกลุ่ม
โดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความคิดเชื่อมโยงความรู้และ
ประสบการณ์ถ่ายทอดเรื่องราวตามความคิดของตนเอง ใน
รูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนภาพความคิด เขียนเป็นstory board
 เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นปรับปรุง (Editing) นักเรียนนำเสนอ
โครงร่างงานเขียนของตนเองโดยครูและเพื่อน ๆ ช่วยกัน
ตรวจทานดูพร้อมให้คำแนะนำทั้งด้านที่ดีและด้านที่ควรแก้ไข
เพื่อให้นักเรียนนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้งานออกมาสสมบูรณ์

ขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluating) นักเรียนนำ
ข้อเสนอแนะของครูและเพื่อนมาปรับปรุงผลงาน จากนั้น
นำเสนอผลงานที่แก้ไขปรับปรุงแล้วส่งให้ครูตรวจ

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5 องค์ประกอบ กระณีการ์ พวงเกษม (2534: 160)
กระทรวงศึกษาธิการ (2536: 314) กรมวิชาการ
(2545:25) Cooper and Odel (1997) รุ่งทิพย์ อนุ
เมธางกูร (2544) มยุรา กล่อมเจริญ (2559 :48)อัญชลี
บ่อทอง (2549)

- 1) ความคิดแปลกใหม่
- 2) การเลือกใช้ภาษา
- 3) การเชื่อมโยงและเรียบเรียงจัดลำดับความคิด
- 4) สร้างสรรค์สื่อความ
- 5) กลไกาทางภาษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental) โดยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เลือกแบบเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ทำการทดสอบ ก่อนและหลังเรียน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

แผนการจัดการเรียนการสอนเขียน วิชาภาษาไทย ที่จัดการเรียนการสอนเขียนโดยใช้ กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ใช้กับกลุ่มทดลองและแผนการจัดการเรียนการสอนเขียนแบบปกติใช้กับกลุ่ม ควบคุม จำนวน 10 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบเรียน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนการจัดการเรียนการสอน เขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกและหลังการจัดการเรียนการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย การเขียนเรื่องตามจินตนาการ จำนวน 2 ฉบับ รวม 2 ข้อ ซึ่งใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 1 ข้อ และหลังการจัดการเรียนการสอน จำนวน 1 ข้อ เวลาฉบับละ 50 นาที

2.2.2 แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับใช้ประเมินผลงานการเขียนเชิง สร้างสรรค์ของนักเรียนซึ่งได้จากการศึกษาและสังเคราะห์จากแนวคิดองค์ประกอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์และ การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความคิดแปลกใหม่ 2) การเลือกใช้ภาษาถูกต้อง เหมาะสม 3) การเชื่อมโยงและเรียบเรียงจัดลำดับความคิด 4) สร้างสรรค์สื่อความ และ 5) กลไกทางภาษา แต่ละองค์ประกอบมีสัดส่วนคะแนนที่ต่างกันตามลำดับความสำคัญ

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 กำหนดประชากรที่จะศึกษาและดำเนินการเลือกกลุ่มทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวนนักเรียน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนเรียน (Pre-test) ของ นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แผนการสอนเขียนโดยใช้ กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา จำนวน 10 แผน แผนละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 20 คาบ

3.4 เมื่อเสร็จสิ้นการใช้แผนการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยดำเนินการวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 บันทึกข้อมูลก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แผนการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแผนการสอนเขียนรูปแบบปกติ จากนั้นบันทึกข้อมูลในระหว่างการทดลองจากแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลอง มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาคำตอบเป็นรายข้อ

4.4 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบคะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกด้วยสถิติวิเคราะห์ Dependent sample t-test และ Independent sample t-test ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา สรุปลผลการวิจัย ดังนี้

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของภายในกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของภายในกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	N	($\bar{X}$)	S.D.	t	P
ก่อนการทดลอง	20	8.05	3.61	-8.44	0.00*
ภายหลังการทดลอง	20	15.80	1.96		

* $P < .05$

พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษาจากการจัดการเรียนการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ยคะแนน ($\bar{X}$) ก่อนทดลองเท่ากับ 8.05 และหลังการทดลองเท่ากับ 15.80 ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ช่วงหลังการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ช่วงหลังการทดลอง

กลุ่ม	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ห้องควบคุม	20	11.95	2.33	-5.66	0.00*
ห้องทดลอง	20	15.80	1.96		

* $P < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ค่าเฉลี่ยคะแนน ($\bar{X}$) กลุ่มควบคุมเท่ากับ 11.95 และกลุ่มทดลองเท่ากับ 15.80 ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนแบบปกติ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกมีเพื่อส่งเสริมความสามารถของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษากลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาหลังการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากขั้นตอนการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกสามารถส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ นักเรียนได้ดี ดังชั้นที่ 1 - ขั้นกระตุ้นความคิด (Energizing) ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมอภิปรายภาพที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนซึ่งนักเรียนต้องใช้ทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อนำมาซึ่งคำตอบ จากนั้นให้นักเรียนจับคู่เพื่อให้แต่ละคู่หาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับภาพ 10 คำ เขียนคำศัพท์ที่ตกลงร่วมกัน ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการทบทวนความรู้เดิมและเพิ่มความรู้ใหม่ อีกทั้งทำให้เกิดการเชื่อมโยงคำศัพท์เข้ากับเนื้อหาที่เรียนเป็นการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์สังเคราะห์ประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกันผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงโดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ชั้นที่ 2 ปฏิบัติงานกลุ่ม (Teaming) ผู้วิจัยให้ผู้เรียนได้อภิปรายซักถาม แสดงความคิดเห็นของตนเองในหัวข้อที่เรียนโดยการใช้อคำถามดังประสบการณ์ของนักเรียนจากนั้นให้นักเรียนได้แบ่งกลุ่มและร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยผู้วิจัยทำหน้าที่เพียงเสริมความรู้ให้สมบูรณ์ ในขั้นตอนนี้จึงเป็นการที่นักเรียนได้นำความรู้ประสบการณ์ของแต่ละคนในกลุ่มนำมาสร้างผลงาน ซึ่งในขั้นนี้ตรงกับที่ กิ่งกาญจน์ บุณยสินวัฒนกุล (2561) ได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แล้วเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งมีทั้งหมด 5 ขั้น ใน

ขั้นนี้ตรงกับขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมผลิตผลงาน เป็นขั้นตอนของการระดมสมอง โดยใช้แผนผังความคิด เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นแนวทางตลอดจนการขยายความคิดที่จะนำเสนอขึ้นให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ผู้เรียนระดมความคิดของตนเองเกี่ยวกับประเด็น หรือหัวข้อเรื่องที่จะเขียน ด้วยความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำความคิดที่มีอยู่เดิมจากที่ได้มีข้อมูลอยู่แล้ว 2) ผู้เรียนตรวจสอบความคิดที่ได้จากการระดมสมอง พร้อมกับเลือกความคิดที่ดีที่สุดเพื่อเชื่อมโยงความคตินั้นกับหัวข้อ หรือประเด็นที่จะเขียน เป็นการเตรียมพร้อมในการวางแผนการเขียนอย่างหนึ่ง ขั้นที่ 3 แลกเปลี่ยนความคิด (Sharing) ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอความรู้ที่สมาชิกร่วมกันสรุปและวิเคราะห์ให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มอื่นได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเติมเต็ม ข้อมูลให้กันและกันนำข้อมูลที่ได้ผลิตผลงานของตนเอง ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแนวทางในการเขียนของตนเองโดยทำความเข้าใจเรื่องที่ต้องเขียนจากการทำงานกลุ่ม จากนั้นนำเสนอเพื่อให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อผลงานที่แต่ละกลุ่มเสนอ ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อบกพร่องในการการเขียน มุมมองของแต่ละคน เป็นการเชื่อมโยงความรู้ ดังที่ ภริมา วิธาสถิตยกุล, ชนินันท์ แยมขวัญยืน (2022) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการออกแบบการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนเพื่อขยายขอบเขตความรู้จากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอสิ่งที่ผู้เรียนสนใจอย่างแท้จริง ผ่านวิธีการหรือการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีการกำหนดอย่างเป็นขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายในสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องทำการวางแผนการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนความรู้ ภายได้ การคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การมีส่วนร่วม ผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์ และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น ดังที่ จิรจิตต์ เนาวพงศ์รัตน์ (2562) กล่าวว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนคิดและลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง (Active Learning) เพื่อสร้างองค์ความรู้มากกว่าการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว (Passive Learning) ในระหว่างการทำกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งกับครูและเพื่อนร่วมชั้นและสร้างองค์ความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติระหว่างการเรียนการสอนผ่านการเขียน การพูด การฟัง การอ่าน และการอภิปรายสะท้อนความคิด ขั้นที่ 4 ออกแบบผลงาน (Designing) ผู้วิจัยจัดกิจกรรมให้นักเรียนออกแบบผลงานของตนเองหลังจากนักเรียนได้ทำกิจกรรม 3 ขั้นตอนแรก ซึ่งในขั้นนี้นักเรียนนำความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการเขียนมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยออกแบบผลงานของตนเองจากการนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความคิดเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ถ่ายทอดเรื่องราวตามความคิดของตนเอง สอดคล้องกับ Göçen (2018) กล่าวว่ากิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นและจินตนาการอย่างอิสระ ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน มีความกระตือรือร้นในการเขียน และสามารถเขียนผลงานของตนเองได้อย่างอิสระ สุทธิวรรณ อินทะกนก (2559) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงการเขียนที่ผู้เขียนถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ความคิด จินตนาการ อารมณ์ ตลอดจนประสบการณ์ ผ่านงานเขียนที่มีความแปลกใหม่ทั้งทางด้านรูปแบบและเนื้อหาโดยอาศัยศิลปะทางภาษา การใช้สำนวนโวหาร ตลอดจนเทคนิควิธีการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่ลอกเลียนแบบผู้ใด สร้างงานเขียนที่มีคุณค่า ให้ความเพลิดเพลินใจตลอดจนให้สาระประโยชน์แก่ผู้อ่าน ดังนั้นในขั้นที่ 4 นักเรียนสามารถถ่ายทอดผลงานที่สะท้อนความเป็นตัวเองได้อย่างอิสระ ขั้นที่ 5 ขั้นปรับปรุง (Editing) ผู้วิจัยให้นักเรียนนำเสนอผลงานของตนเองในรูปแบบของโครงร่างเพื่อรับฟังคำแนะนำของครูและเพื่อนนักเรียนที่มีต่อผลงานของนักเรียนซึ่งในกิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ทราบด้านที่ดีและด้านที่ควรแก้ไขเพื่อให้นักเรียนนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้งานออกมาสมบูรณ์ ดังที่ J. Scott Armstrong (2012) การทำความเข้าใจข้อมูล คือ สิ่งสำคัญของการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนที่จะรับรู้สิ่งที่พวกเขาเข้าใจและสิ่งที่พวกเขาทำไม่ได้ โดยการ

ทำเช่นนี้ ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงความสามารถของตนเอง ในขณะเดียวกัน ครูก็อำนวยความสะดวกให้นักเรียนพัฒนาความเข้าใจอย่างลึกซึ้งโดยการให้คำแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงทักษะได้อย่างถูกต้อง สนับสนุนให้ผู้เรียนเผชิญความท้าทายและการให้ผลตอบรับที่หลากหลายโดยใช้การประเมินเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้เรียนยังเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น และ ขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluating) นักเรียนนำข้อเสนอแนะของครูและเพื่อนมาปรับปรุงผลงาน จากนั้นนำเสนอผลงานที่แก้ไขปรับปรุงแล้วส่งให้ครูตรวจ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่นักเรียนสะท้อนผลงานของตนเองจากการปรับปรุงแก้ไขและประเมินตนเองจากการที่ได้รับคำแนะนำจากครูและเพื่อน ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงผลงานซึ่งสะท้อนพัฒนาการด้านความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะองค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงและเรียบเรียงจัดลำดับความคิด ตามด้วยองค์ประกอบที่ 5 กลไกทางภาษา นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้องมากขึ้น เว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง อีกทั้งองค์ประกอบที่ 4 สร้างสรรค์สื่อความนักเรียนสามารถเขียนสื่อความได้ชัดเจนขึ้นทำให้ผู้อ่านเห็นภาพเกิดความรู้สึกคล้อยตามได้มากขึ้นอาจไม่ใช่ตลอดทั้งเรื่องแต่เขียนได้ดีขึ้นมากกว่าก่อนเรียน รวมทั้งองค์ประกอบที่ 1 และ 2 ที่นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีมากขึ้น แสดงว่ารูปการสอนเขียนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกสามารถส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองได้เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเขียนงานของตนเองด้วยนิยามเฉพาะของตัวเองและวิธีการเขียนนี้ยังช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและสร้างแนวคิดใหม่ ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาอย่างมีอิสระ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความรู้สึก เกิดภาพพจน์ และความเพลิดเพลินไปกับความไพเราะและสละสลวยของภาษา การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงควรมีเทคนิคการเรียบเรียงภาษาให้เป็นศิลปะโดยการแสดงออกถึงความงดงามตามความประณีตจากความคิดของผู้เขียน การใช้ภาษาเพื่อสร้างสรรค์งานเขียนจึงมีความจำเป็นอย่างมากเพราะต้องถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านได้อย่างน่าสนใจ ดังที่ L. Dee Fardanesh, H. (2010) การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อกระบวนการเรียนรู้โดยผู้เรียนทำความเข้าใจและสร้างความรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมที่ครูมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือ คอยแนะนำ สอดคล้องกับ พิริยะพงศ์ พิมพะธำ และ อัฐพล อินตะเสนา (2022) การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการและประสบการณ์โดยเชื่อมโยงลำดับความคิดให้เป็นถ้อยคำที่สละสลวยสามารถเขียนได้หลายมุม แปร และไม่ซ้ำแบบใคร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้เข้าใจตรงกับผู้เขียนต้องการและได้ผลงานที่แปลกใหม่ไม่เหมือนใคร และเป็นงานเขียนที่เกิดจากจินตนาการของผู้เขียนเองโดยไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น มีอิสระที่จะคิดรูปแบบให้แปลกใหม่แตกต่างไปจากแนวคิดที่มีอยู่มีความน่าสนใจทำให้เกิดผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด

การสอนเขียนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกสามารถส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้จริง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดความสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกไว้ 4 ข้อ ซึ่งใน 4 ข้อนี้ มีข้อที่ 1 ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณ์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณ์ญาณในการคิด และตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้นำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์การเรียนรู้ของตนเอง สู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ดังที่ สุพรรณิชาญประเสริฐ (2557) ได้ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดที่เป็นอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีโอกาสนในการ

ฝึกปฏิบัติและพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงมากขึ้น โดยครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดทักษะเหล่านี้ผ่านการกระตุ้นด้วยการใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ประยุกต์ความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง 2) ส่งเสริมให้เกิดการทำงานแบบร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพเป็นจัดการการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้เรียนผ่านการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและด้วยวิธีการที่ถูกต้องจะช่วยให้เกิดทักษะการทำงานแบบร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาช่วงสั้น ๆ ในการพูดคุยคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มทักษะการสื่อสารการสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของเพื่อนร่วมงานแสดงเหตุผลสนับสนุนคำตอบที่ถูกต้องได้อย่างเหมาะสม 3) เพิ่มแรงจูงใจและความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้และการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจกระตือรือร้นและร่วมสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้นั้นเป็นการเพิ่มขีดความสามารถด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งผู้เรียนจะมีทางเลือกมากขึ้นในการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของพวกเขา

นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นมีความสนุกในการร่วมกิจกรรม มีความกระตือรือร้นสามารถคิดวิเคราะห์หาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับภาพ หรือหัวข้อที่กำหนดรวมทั้งสามารถนำคำมาร้อยเรียงเป็นเรื่องราวได้มากขึ้นและดีขึ้นตามลำดับมีการเขียนสะกดคำผิดน้อยลง ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกผสมผสานจินตนาการของตนเองได้อย่างมีเอกลักษณ์ รวมทั้งนักเรียนที่มีพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียนอยู่ในเกณฑ์ที่น้อยกว่าเพื่อนในระดับชั้นเดียวกันก็สามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่สอดคล้องกับภาพหรือหัวข้อที่กำหนดได้มากขึ้น หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกซึ่งในทุกแผนการสอนช่วยส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นรายบุคคลจึงส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดีขึ้น ซึ่งต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนไม่มาก ส่วนมากนักเรียนที่มีทักษะการอ่านและการเขียนอยู่ในเกณฑ์ดีมากและดีใจให้ความสนใจมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นตลอดแต่นักเรียนที่มีทักษะในการอ่านและการเขียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางหรือต้องปรับปรุงเมื่อต้องลงมือทำผลงานจะสามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองได้น้อยหรือบางครั้งไม่สามารถถ่ายทอดผลงานได้เลยส่งผลให้ผลงานที่ทำความสมบูรณ์ไม่ครบถ้วนขาดในส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ของครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาต่าง ๆ ที่ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นรูปแบบการสอนที่เติมเต็มกระบวนการสอนเขียนให้มีความสมบูรณ์ขึ้น อีกทั้งยังส่งผลให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนพร้อมกับส่งเสริมในเรื่องของทักษะการคิดไปพร้อมกัน
2. การสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเป็นขั้นตอนการสอนที่ครูมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดของตนเอง ถ่ายทอดประสบการณ์เชื่อมโยงความรู้และจินตนาการจึงเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ลงมือปฏิบัติรวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านกระบวนการทำงานกลุ่มแล้วผลิตผลงานของตนเอง ผู้วิจัยเห็นว่า

ควรให้ครูจัดกิจกรรมโดยนำรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเข้าใช้สอนเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งครูผู้สอนและนักเรียน อีกทั้งลดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน

3. การส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูผู้สอน ผู้สนใจ ควรเป็นรูปแบบการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองโดยครูคอยให้คำแนะนำเพื่อนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ในการสอนควรใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้นักเรียนตอบอย่างอิสระ สะท้อนความเป็นตัวเอง ใช้จินตนาการ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อที่นักเรียนจะมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการอ่าน การพูด การฟัง ในภาษาไทยหรือภาษาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้ครบทุกด้าน และเพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาและการสื่อสารของนักเรียนต่อไป

2. ควรศึกษาการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกกับตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นอื่น และโรงเรียนประเภทอื่น เช่น นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ควรศึกษาว่าต้องใช้ระยะเวลาานเท่าใดและใช้กิจกรรมในรูปแบบใดในการจัดกิจกรรมการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก จึงจะทำให้ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนมีความดีขึ้นและคงทน

4. ควรศึกษาการสอนเขียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีการเก็บข้อมูลและนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบกับข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น การสัมภาษณ์ การทำแบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน บันทึกข้อมูลการสังเกตการณ์พัฒนาการของนักเรียน

5. ควรมีการทดสอบทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลเพื่อศึกษาความคงทนของผลการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนในการวิจัยครั้งต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร.
<http://academic.obec.go.th/newsdetail.php?id=75>
- กึ่งกาญจน์ บุณณสินวัฒนกุล. (2559). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต]. URL <http://itthesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/840/1/57255905>
- จิรจิตต์ เนาวพงศ์รัตน์. (2562). *ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต]. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/70042>

- ฐนัส มานวงศ์. (2562). การพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระรายวิชาด้วยโปรแกรมฝึกอบรมที่ใช้แนวคิดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์และการเรียนรู้เชิงรุก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์].
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/69933>
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2549). การเขียนสร้างสรรค์ เชิงวรรณคดี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาวจำกัด.
- พิศมัย ลาภมาก ประสพสุข ฤทธิเดช สุรกันต์ จักร. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารบัณฑิตศึกษา, 14(60): 119 – 200.
- พงศธร มหาวิจิตร. (2562). การประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับการเรียนแบบเชิงรุกในรายวิชาการประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 42(2): 35-48.
- ภริมา วิธาสถิตย์กุล,ชนินทร์ แยมขวัญยืน. (2022). การเรียนรู้เชิงรุกแนวทางการเรียนการสอนที่เป็นเลิศในศตวรรษที่ 21. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย.6(3).921-934. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jeir/article/view/262165/175390>
- มยุรา กล่อมเจริญ. (2554). การใช้กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกโฟลด์เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต].
- เยาวเรศ รักดีจิตร. (2557). Active Learning กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 .เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ “วันส่งเสริมวิชาการสู่คุณภาพการเรียนการสอน”30 กรกฎาคม 2557 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ลักขมิ เป้นสุข. (2562). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์]. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/64776>
- วิราภรณ์ กลัดสันเทียะ. (2553). การศึกษาความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ CIRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา, กิตติชัย สุธาสิโนบล, ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ,ลั ดดาวลัย เกษมเนตร. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์,19(1): 218 – 239.
- สุทธจิรธรณ อินทะกนก. (2559). การเขียนเชิงสร้างสรรค์.สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
<http://portal5.udru.ac.th/ebook/pdf/upload/17796U072708AP7A2PW7.pdf>
- สุพรรณิ ชำญประเสริฐ. (2557). Active Learning: การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.สสวท.42(188)5-6
- สุริรัตน์ พิมพ์เขต. (2557). การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

- Göçen, G. (2018). Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma uygulamalarına yönelik öz değerlendirmeleri. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi* (19), 469-502.
- J. Scott Armstrong. (2012). "Natural Learning in Higher Education". *Encyclopedia of the Sciences of Learning*.
- L. Dee Fardanesh, H. (2010). A Classification of Constructivist Instructional Design Models Based
- Matchart,T. (2009). Kan khian cheongsam sang San Phum a kansueksa ale achip.(in Thai)[CreativeWriting for Education and Profession].(10Edition).Bangkok:Thanakson.
- on Learning and Teaching Approaches. Online Submission,16.Retrieved from <http://www.ed.utah.edu/users/robert.zheng/6750reading/fardanesh.pdf>.
- Sutherland, T. E. and Bonwell, C. C. (1996). Using active learning in college classes: A range of options for faculty. San Francisco: Jossey-Dass.